

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Kur un kā>Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Vācija

1 Tiesību avoti

1.1 Valsts tiesību normas

Laikā no 2007. līdz 2016. gadam ES kodificēja tiesību kolīzijas normas svarīgās privāttiesību jomās regulās (jo īpaši Regula (EK) Nr. 593/2008 (Regula "Roma I"), Regula (EK) Nr. 864/2007 (Regula "Roma II") un Regula (EK) Nr. 650/2012 (ES Mantojuma regula)). Pārskatu skatīt rokasgrāmatā "Tiesiskā sadarbība civillietās Eiropas Savienībā" (https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-lv.do?init=true). Attiecīgi Vācijas autonomo tiesību kolīzijas normu darbības joma ir kļuvusi vēl šaurāka.

Galvenais Vācijas iekšējo tiesību (vai starptautisko privāttiesību) kolīzijas normu avots ir Vācijas Civilt kodeksa ievadlikums (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche — EGBGB*), jo īpaši tā 3.-48. pants. Saskaņā ar *EGBGB* 3. pantu tiesību kolīzijas normas, kas ir paredzētas Eiropas Savienības tiesību aktos un starptautiskajās konvencijās, prevalē pār tiesību aktu noteikumiem to piemērošanas jomās.

Papildus *EGBGB* Vācijas tiesību aktos ir atrodamas arī citas tiesību kolīzijas normas, piemēram Maksātnespējas kodeksā (*Insolvenzordnung — InsO*).

Jomās, kuras neregulē tiesību akti, piemēram, starptautiskajās uzņēmējdarbības tiesībās, piemērojamos tiesību aktus nosaka tiesas.

Turpmāk 2. punktā norādītās piezīmes būtībā ir attiecināmas uz Vācijas vietējām tiesību kolīzijas normām.

1.2 Daudzpusējās starptautiskās konvencijas

Visu Vācijas parakstīto un ratificēto daudzpusējo konvenciju saraksts ir atrodams Federālā Oficiālā Vēstneša B direktoriņā (*Bundesgesetzblatt*) (tiesīsaistes pasūtījumi vietnē <https://www.bgbl.de/>). Uzskaitītās daudzpusējās starptautiskās konvencijas ietver konvencijas, kur ir vienotas tiesību kolīzijas normas.

Šāda veida daudzpusējās konvencijas bieži ierosina starptautiskas organizācijas. Īpaši jāmin Hāgas Starptautisko privāttiesību konference (www.hcch.net <https://www.hcch.net/de/home/>), kuras ilggadēja dalībniece ir Vācija.

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

Divpusējās konvencijas arī var ietvert atsevišķas tiesību kolīzijas normas. Šādu starp Vāciju un citām valstīm noslēgto konvenciju saraksts ir pieejams Federālā Oficiālā Vēstneša B direktoriņā (sk. 1.2. punktu iepriekš).

2 Kolīziju normu piemērošana

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Jautājumi par tiesību kolīzijas normām nerodas vien tiesās izskatīto strīdu laikā. Dažādu valstu komercpartneriem jāzina, kuri tiesību akti regulē viņu starpā noslēgtos līgumus neatkarīgi no iespējamiem juridiskajiem strīdiem nākotnē. Šie tiesību akti nosaka viņu tiesības un pienākumus. Autovadītājiem, kas brīvdienās dodas uz citām valstīm, jāzina, saskaņā ar kādiem tiesību aktiem viņi ir atbildīgi, ja izraisa satiksmes negadījumu. Šie tiesību akti nosaka kompensācijas būtību un apjomu.

Ja strīda faktiem ir kāda saistība ar citas valsts tiesību aktiem, lietu izskatošā Vācijas tiesa nosaka piemērojamos tiesību aktus, atsaucoties uz Vācijas tiesību kolīzijas normām. Vācijas tiesnešiem ir labi jāpārzina Vācijas tiesību kolīzijas normas. Viņiem tās ir jāpiemēro neatkarīgi no tā, vai kāda no pusēm to pieprasa.

2.2 Atgriezeniskā norāde

Ja saskaņā ar Vācijas tiesību kolīzijas normām ir jāpiemēro citas valsts tiesību akti, bet šīs valsts tiesību aktos ir atsauce uz vēl kādas citas valsts tiesību aktiem, saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem (*EGBGB* 4. panta 1. punkta pirmo teikumu) kopumā tiek pieņemta šī turpmākā atsauce, ievērojot ES tiesību aktu vai starptautisko konvenciju specifiskos nosacījumus. Ja ārvalstu tiesību aktos ir atgriezeniska atsauce uz Vācijas tiesību aktiem, piemēro Vācijas materiālās tiesību normas (*EGBGB* 4. panta 1. punkta otrais teikums).

Ja Vācijas tiesību kolīzijas normas ļauj pusēm izvēlēties piemērojamo tiesību sistēmu, *EGBGB* 4. panta 2. punkts nosaka, ka izvēle attiecas tikai uz materiālo tiesību normām.

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

Vācijas tiesībās ir zināms tāds fenomens kā piemērojamo tiesību aktu maiņa situācijā, kurā lietas fakti vēl nav galīgi noteikti. Piemēram, lietu tiesības principā novērtē saskaņā ar īpašuma atrašanās vietas tiesību aktiem, kas nozīmē, ka uz īpašumu var attiekties cita tiesību sistēma, ja tiek mainīta tā atrašanās vieta.

Piesaistes kritērija maiņa arī tiek pieņemta citās tiesību jomās, piemēram, attiecībā uz valstspiederību.

Tomēr piemērojamos tiesību aktus nav iespējams mainīt, ja tiesību kolīzijas normas nosaka konkrētu piesaistes laiku. Piemēram, mantojumam piemērojamo tiesību aktu noteikšanā piesaistes kritērijs saistībā ar personām, kuru nāves datums ir 2015. gada 17. augustā vai pēc šā datuma, ir testatora pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī (sk. 3.7. punktu tālāk tekstā).

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

EGBGB 6. pantā ir formulēta Vācijas atruna saistībā ar sabiedrisko kārtību, kuras interesēs ārvalstu tiesību aktu noteikumus nepiemēro, ja to piemērošana būtu nepārprotami pretrunā Vācijas tiesību aktu pamatprincipiem. "Pamatprincipi" šajā gadījumā nozīmē galvenos tiesiskuma principus. Parasti tas attiecas uz smagiem to pamattiesību pārkāpumiem, ko garantē Vācijas Konstitūcija. Sabiedriskās kārtības piemērošanai ir arī būtiski, lai lietas faktiem būtu saikne ar valsti, jo pretējā gadījumā nav pamata iesaistīt Vācijas tiesību sistēmu. Arī šeit prevalē speciālie noteikumi, jo īpaši tie, kas paredzēti prevalējošajos ES tiesību instrumentos (sk., piemēram, Regulas "Roma I" 21. pantu, Regulas "Roma II" 26. pantu un ES Mantojuma regulas 35. pantu). Vēl viena atkāpe no tiesību kolīzijas normu piemērošanas attiecas uz prevalējošām imperatīvām normām. Šādu normu gadījumā valsts noteikumi tiek piemēroti obligātā kārtā, jo šo noteikumu ievērošana valstī tiek uzskatīta par ļoti svarīgu, lai aizsargātu šīs valsts sabiedrības intereses, jo īpaši tās sabiedrisko, sociālo vai ekonomisko kārtību. Obligāti piemērojami noteikumi ir vissvarīgākie jautājumos, kas skar līgumiskās un ārpuslīgumiskās saistības. Speciāli noteikumi par šo jautājumi ir ietverti prevalējošajos ES tiesību instrumentos (sk. jo īpaši Regulas "Roma I" 9. pantu, kurā ir juridiskā definīcija, un Regulas "Roma II" 16. pantu), kā arī starptautiskajās konvencijās.

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Vācijas tiesām ir jāpiemēro tiesību kolīzijas normas ne tikai pēc savas ierosmes — saskaņā ar Civilprocesa kodeksa (*Zivilprozessordnung — ZPO*)

293. pantu tām ir arī pienākums pēc pienācīgas izvērtēšanas noteikt piemērojamo ārvalstu tiesību aktu būtību. Tas attiecas ne tikai uz ārvalstu tiesību aktu

rūpīgu izpētīšanu, jo tiesai ir jāizvērtē arī tiesību aktu traktējums akadēmiskās publikācijās un judikatūrā. Tiesai jāieņem tāda nostāja, lai tā varētu piemērot ārvalstu tiesību aktus tādā pašā veidā, kā to darītu tiesa attiecīgajā valstī.

Lai noteiktu ārvalstu tiesību aktu būtību, tiesas drīkst izmantot jebkurus tām pieejamos atsauces avotus.

Viens informācijas avots līgumslēdzējām valstīm ir noteikts Eiropas Konvencijā par informāciju par ārvalstu likumiem, kas tika parakstīta Londonā 1968. gada 7. jūnijā. Pieprasījums ir jānosūta attiecīgās citas valsts kompetentajai aģentūrai, izmantojot attiecīgo kompetento saņēmēju/nosūtītāju aģentūru.

Tā vietā, lai iesniegtu juridiskas informācijas pieprasījumu saskaņā ar Londonā parakstīto Eiropas konvenciju, tiesa var arī saņemt juridisku atzinumu no eksperta, ja eksperts pārzina arī ārvalstu tiesību aktu praktisko piemērošanu.

Noteiktos apstākļos saistībā ar vienkāršiem jautājumiem informācija, kas iegūta no Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās (*EJN*) kontaktpunkta vai tiesas pašas veiktās ārvalstu tiesību aktu izpētes rezultātā, var būt pietiekama, lai noteiktu ārvalstu tiesību aktu būtību.

Tiesas var arī aicināt puses sadarboties, lai iegūtu pierādījumus par ārvalstu tiesību aktiem, lai gan pušu procesuālie dokumenti nav tiesām saistoši. Tādējādi tiesas pēc saviem ieskatiem drīkst izmantot jebkurus izziņas avotus, un pušu sniegtās liecības nav tām saistošas.

Izņēmuma gadījumos, kad, par spīti visiem centieniem, piemērojamo ārvalstu tiesību aktu saturu nevar noskaidrot, kā alternatīva tiek piemēroti Vācijas tiesību akti.

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

Starptautiskiem tirdzniecības līgumiem vispirms piemēro ANO Konvenciju par starptautiskajiem preču pirkuma-pārdevuma līgumiem, kura automātiski tiek piemērota uzņēmumu attiecībām jebkurā no daudzajām šīs konvencijas līgumslēdzējām valstīm, ja vien puses nav pietiekami skaidri izslēgušas šādu iespēju, piemēram, "atsakoties no ANO pirkuma-pārdevuma līgumu konvencijas piemērošanas".

Attiecībā uz visiem citiem apsolījuma līgumiem, kas noslēgti pēc 2009. gada 17. decembra, jautājumu par piemērojamajiem tiesību aktiem principā nosaka saskaņā ar Regulu "Roma I", ja vien līgums ir šīs regulas piemērošanas jomā, piemēram, īpašuma tiesību līgumi nav šādi līgumi. Turklāt ir piemērojami arī *EGBGB* 46b.-46d. panta nosacījumi.

Līdz 2009. gada 17. decembrim tika piemērota vecā *EGBGB* 27. panta un turpmāko pantu versija. Tam par pamatu tika izmantota 1980. gada Romas Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām. Tā tika atcelta, sākot no 2009. gada 17. decembra, bet joprojām attiecas uz līgumiem, kas noslēgti pirms šā datuma.

Attiecībā uz noteiktiem apdrošināšanas līgumiem, kas noslēgti pirms 2009. gada 17. decembra, Apdrošināšanas likuma ievadlikuma (*Einführungsgesetz zum Versicherungsvertragsgesetz — EGVVG*) redakcijas, kura bija spēkā līdz 2009. gada 16. decembrim, 7.–14. pantā ir paredzētas īpašas tiesību kolīzijas normas.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Kopš 2009. gada 11. janvāra ārpuslīgumiskām saistībām piemērojamo tiesību sistēmu parasti nosaka saskaņā ar Regulu "Roma II", ko papildina *EGBGB* 46a. pants.

Lietām, uz kurām regula neattiecas, piemēram, personas aizsardzības tiesību pārkāpumiem (*Persönlichkeitsrecht*), Vācijas tiesību akti paredz īpašas tiesību kolīzijas normas, lai noteiktu, kuras valsts tiesību akti ir piemērojami — šie noteikumi ir izklāstīti *EGBGB* 38. bis-42. pantā.

EGBGB 38. pantā ir noteikts, kādi tiesību akti ir piemērojami attiecībā uz dažāda veida prasībām, kuru pamatā ir netaisna iedzīvošanās.

Saskaņā ar *EGBGB* 39. pantu prasības, kas izriet no darbībām, kuras veiktas bez pienācīga pilnvarojuma saistībā ar citas personas lietām, regulē tās valsts tiesību akti, kurā šī darbība tika veikta. Īpaši noteikumi attiecas uz citas personas parāda atmaksu.

Saskaņā ar *EGBGB* 40. pantu prasības par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies nelikumīgas rīcības rezultātā, principā regulē tās vietas tiesību akti, kurā rīkojusies vainīgā puse (*Recht des Handlungsorts*); cietusī puse var pieprasīt, lai šo tiesību aktu vietā tiktu piemēroti tās valsts tiesību akti, kurā tika radīts kaitējums (*Recht des Schadenseintritts*).

EGBGB 42. pantā ir noteikts, ka jebkurā gadījumā puses drīkst izvēlēties tiesību aktus, kurus piemērot ārpuslīgumiskām attiecībām pēc to izraisošā notikuma.

Turklāt saskaņā ar *EGBGB* 41. pantu piemērojamo tiesību sistēmu drīkst aizstāt ar tādu tiesību sistēmu, kura konkrēto apstākļu dēļ ir daudz ciešāk saistīta ar lietas faktiem.

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Saskaņā ar Vācijas tiesību kolīzijas normām juridiskos jautājumus, kas radušies saistībā ar fiziskas personas juridisko statusu, regulē tās valsts tiesību sistēma, kuras valstspiederīgā ir attiecīgā persona (*Heimatrecht*). Principā tas attiecas uz vārdiem un uzvārdiem (vairāk informācijas skatīt *EGBGB* 10. pantā) un jautājumu, vai fiziskai personai ir tiesībspēja un līgumspēja (*EGBGB* 7. pants).

Ja persona ir vairāk nekā vienas valsts valstspiederīgā, *EGBGB* 5. panta 1. punkta pirmais teikums paredz, ka jāatsaucas uz "faktisko valstspiederību", t. i., tās valsts valstspiederību, ar kuru personai, kurai ir vairākas valstspiederības, ir visciešākā saikne. Tomēr, ja vairāku valstu valstspiederīgajam ir arī Vācijas valstspiederība, *EGBGB* 5. panta 1. punkta otrais teikums paredz, ka izmanto Vācijas valstspiederību.

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

3.4.1 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem

Saskaņā ar *EGBGB* 19. pantu bērna izcelsmes noteikšanai vispirms piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā bērns pastāvīgi dzīvo. Attiecībā uz katru no vecākiem izcelsmi var arī noteikt atbilstoši attiecīgā vecāka valstspiederības valsts tiesību aktiem. Visbeidzot, ja māte ir laulībā, laulības sekas regulējošie tiesību akti (*Ehewirkungsstatut*) (*EGBGB* 14. pants), kas piemērojami dzimšanas laikā, var arī kļūt nozīmīgi saistībā ar izcelsmes noteikšanu. Uz bērniem, kas ir dzimuši pirms 1998. gada 1. jūlija, attiecas citi noteikumi.

Saskaņā ar *EGBGB* 20. pantu izcelsšanās apstrīdēšanu parasti regulē tiesību sistēma, atbilstoši kurai nosaka izcelsmi, bet, ja to apstrīd bērns, tiesību akti, kurus piemēro bērna pastāvīgajā dzīvesvietā.

3.4.2 Adopcija

Kopš 2020. gada 31. marta bērna adopciju Vācijā reglamentē Vācijas tiesību akti. Citos gadījumos to regulē tās valsts tiesību akti, kurā adoptēšanas brīdī atrodas adoptētā bērna pastāvīgā dzīvesvieta (*EGBGB* 22. panta 1. punkta jaunā redakcija). Uz adopciju, kas pabeigta pirms 2020. gada 31. marta, attiecas iepriekš piemērojamie starptautisko privāttiesību akti, proti, adopciju reglamentē tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgais adopcijas brīdī ir adoptētājs (*EGBGB* 22. panta 1. punkta pirmā teikuma iepriekšējā redakcija). Bērna adopciju, ko veic viens vai abi laulātie, reglamentē tiesību akti, kuri nosaka laulības vispārējās sekas (*EGBGB* 22. panta 1. punkta otrā teikuma iepriekšējā redakcija).

Uz ārvalstīm veiktās adopcijas efektivitātes atzīšanu un konstatēšanu reglamentē Likums par bērna adopcijas sekām saskaņā ar ārvalstu tiesību aktiem (*Gesetz über Wirkungen der Annahme als Kind nach ausländischem Recht*) (Adopcijas efektivitātes likums (*Adoptionswirkungsgesetz — AdWirkG*)).

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

3.5.1 Laulība

Tālāk norādītās piezīmes attiecas tikai uz laulību ar pretēja dzimuma personu. Informāciju par viendzimuma laulībām sk. 3.5.2. punktā.

Saskaņā ar *EGGBB* 13. pantu laulības noslēgšanas nosacījumus parasti nosaka tās valsts tiesību aktu, kuras valstspiederīgā ir saderinātā persona. Īpašos apstākļos ir iespējami izņēmumi, kad tiek piemēroti Vācijas tiesību akti.

Vācijā laulību var slēgt tikai reģistratora klātbūtnē vai izņēmuma gadījumā tās personas klātbūtnē, kuru īpaši pilnvarojusi cita valsts (*EGGBB* 13. panta 4. punkta otrais teikums).

Ja laulības vispārējās sekas neatrodas Padomes Regulas (ES) 2016/1103, ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto mantisko attiecību jomā (ES Laulāto mantisko attiecību regula), darbības jomā, tām piemēro laulāto izvēlētos tiesību aktus (*EGGBB* 14. panta 1. punkts).

3.5.2 Pāru kopdzīve bez laulības un partnerattiecības

Viendzimuma laulības un reģistrētas partnerattiecības (*eingetragene Lebenspartnerschaften*) regulē *EGGBB* 17b. pants. Atbilstoši šim pantam reģistrētu partnerattiecību nodibināšanu un šķiršanu, kā arī jebkādas vispārējās sekas, kas nav Padomes Regulas (ES) 2016/1104, ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi reģistrētu partnerattiecību mantisko seku jomā (ES Reģistrēto partnerattiecību mantisko seku regula), darbības jomā, regulē tās valsts tiesību akti, kurā šādas partnerattiecības tiek reģistrētas (*EGGBB* 17b. panta 1. punkta pirmais teikums). Pēc analogijas šādu regulējumu piemēro gadījumos, ja laulātie ir viena dzimuma vai ja vismaz viens no laulātajiem nav ne sieviešu, ne vīriešu dzimumam (*EGGBB* 17b. panta 4. punkta pirmais teikums). Kopš 2017. gada 1. oktobra Vācijā vairs nav iespējams formalizēt reģistrētas partnerattiecības (Likuma, ar ko ievieš viendzimuma pāru tiesības uz laulību (*Eheöffnungsgesetz*) 3. panta 3. punkts), un tāpēc attiecībā uz mūža partnerattiecību veidošanu *EGGBB* 17b. panta 1. punkta pirmais teikums ir ārkārtīgi reta Vācijas tiesību kolīzijas norma, kas ietver juridiskas partnerattiecības, kuras var reģistrēt tikai citās valstīs.

3.5.3 Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Laulības šķiršanai piemērojamos tiesību aktus kopš 2012. gada 21. jūnija nosaka Padomes Regula (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai (Regula "Roma III"). Regulu piemēro arī tad, ja saskaņā ar tās noteikumiem piemērojami tiesību akti ir tās valsts tiesību akti, kura nav iesaistījies ciešākā sadarbībā (regulas 4. pants). Heteroseksuālas laulības šķiršanu un laulāto atšķiršanu arī nosaka Regulas "Roma III" (*EGGBB* 17b. panta 4. punkta pirmais teikums).

Papildus piemēro *EGGBB* 17. un 17a. pantu.

Vācijā laulību var šķirt tikai tiesa (*EGGBB* 17. panta 3. punkts).

Saskaņā ar *EGGBB* 17. panta 4. punktu tiesību akti, kas piemērojami pensiju tiesību sadalīšanai, tiek noteikti atbilstoši tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai (laulību šķiršanas tiesību akti). Noteiktos apstākļos, kad ārvalstu tiesību akti neatzīst pensiju tiesību sadalīšanu, to var īstenot saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem, ja puses to lūdz.

Vācijā esošas ģimenes mājās un māsainiecības mantas lietojumu regulē Vācijas materiālo tiesību normas (*EGGBB* 17a. pants).

3.5.4 Uzturēšanas saistības

Jautājumu par to, kuri tiesību akti ir piemērojami prasībām par uzturlīdzekļu noteikšanu starp radniekiem vai laulātajiem, kopš 2011. gada 18. jūnija nosaka 2007. gada 23. novembra Hāgas Protokols par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem. Saskaņā ar protokola 2. pantu protokolu var piemērot universāli, t. i., pat tad, ja saskaņā ar tā noteikumiem piemērojami ir tās valsts tiesību akti, kas nav līgumslēdzēja valsts. Vācijas *EGGBB* noteikumi, kuri līdz šim bija piemērojami šajā saistībā, ir atcelti.

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Laulības mantiskās sekas regulē ES Laulāto mantisko attiecību regula. Tā ir piemērojama arī viendzimuma laulībām (*EGGBB* 17. panta 4. punkta otrais teikums). Saskaņā ar ES Laulāto mantisko attiecību regulu priekšroka dodama pušu autonomijai — topošie laulātie var izvēlēties tiesību aktus, kas būs piemērojami to mantiskajām attiecībām (ES Laulāto mantisko attiecību regulas 22. panta 1. punkts). Ja puses nav vienojušās, piesaistes faktors ir laulāto dzīvesvieta vai to valstspiederība, vai valsts, ar kuru abiem laulātajiem kopā ir visciešākā saikne (sk. ES Laulāto mantisko attiecību regulas 26. pantu). Ņemot vērā tās piemērošanas datumu (2019. gada 30. janvāris), ES Reģistrēto partnerattiecību mantisko seku regula neietver mūža partnerattiecības, kas noslēgtas Vācijā, jo kopš 2017. gada 1. oktobra atbilstoši Vācijas tiesību aktiem nav bijis iespējams reģistrēt šādas partnerattiecības (sk.3.5.2. punktu iepriekš). Saskaņā ar ES Reģistrēto partnerattiecību mantisko seku regulu pušu izvēle arī ir galvenais piesaistes faktors (ES Reģistrēto partnerattiecību mantisko seku regulas 22. panta 1. punkts). Ja puses nav vienojušās par piemērojamiem tiesību aktiem, reģistrētu partnerattiecību mantiskajām sekām piemēro tās valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuras tiesību aktiem reģistrētās partnerattiecības ir izveidotas (ES Reģistrēto partnerattiecību mantisko seku regulas 26. panta 1. punkts).

3.7 Testamenti un mantojums

Ja nāve iestājusies 2015. gada 17. augustā vai pēc šā datuma, pirmām kārtām ir piemērojami noteikumi, kas paredzēti ES Mantojuma regulā. Saskaņā ar šo regulu testatora pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta ir galvenais piesaistes faktors, lai noteiktu mantojumam piemērojamos tiesību aktus. Saskaņā ar iepriekšējo *EGGBB* 25. panta redakciju (atbilstoši jaunajai *EGGBB* 25. panta redakcijai pēc analogijas piemēro ES Mantojuma regulu) uz mantojumu, kas datēts ar laiku pirms 2015. gada 17. augusta, attiecas tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgais nāves brīdī ir bijis testators. Attiecībā uz nekustamo īpašumu, kas atrodas Vācijā, bija iespēja izvēlēties piemērot Vācijas tiesību aktus.

Attiecībā uz mantojumiem, kuri atklājušies pēc 2015. gada 17. augusta, formālās prasības īpašuma atsavināšanai pēc nāves regulē *EGGBB* 26. panta jaunā redakcija, kas saistībā ar testamentāro mantošanu pēc būtības paredz tiešu 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencijas piemērošanu — šī konvencija Vācijai kā tās dalībnieci ir saistoša jau kopš 1965. gada (1. punkts). Savukārt attiecībā uz īpašuma cita veida atsavināšanu pēc nāves tā atsauca uz ES Mantojuma regulas 27. pantu (2. punkts). Attiecībā uz mantojumiem, kuri atklājušies pirms 2015. gada 17. augusta, piemēro *EGGBB* 26. panta iepriekšējo redakciju, kura ietvēra 1961. gada Hāgas Konvencijas par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību galvenās tiesību kolīzijas normas. Kas attiecas uz tās formu, atsavināšana ir spēkā, ja tā atbilst tās juridiskās sistēmas prasībām, ar kuru tai ir saikne, piemēram, valstspiederības, testatora pastāvīgās dzīvesvietas vai testamentā sagatavošanas vietas dēļ.

3.8 Nekustamais īpašums

Saskaņā ar *EGGBB* 43. pantu lietu tiesības regulē tās valsts tiesību akti, kurā īpašums atrodas. Šie vietējie tiesību akti nosaka, piemēram, īpašumtiesību darbības jomu, veidu, kādā īpašumu var nodot vai apgrūtināt ar aizturējuma tiesībām vai ķīlu.

EGGBB 45. pantā ir noteikts īpašais piesaistes faktors transportlīdzekļiem.

EGGBB 43. panta 2. punktā ir paredzēts speciāls noteikums īpašuma pārvietošanai no vienas valsts uz citu.

Visbeidzot, *EGGBB* 44. pantā ir atsevišķi aplūkots jautājums par emisijām no zemes.

Principā saistībā ar lietu tiesībām nav tiesību izvēlēties piemērojamos tiesību aktus. Tomēr saskaņā ar *EGGBB* 46. pantu ir iespējams nepiemērot tiesību aktus, ko nosaka, atsaucoties uz iepriekš minētajiem piesaistes kritērijiem, ja apstākļi liecina par ievērojami ciešāku saikni ar citas valsts tiesību aktiem.

3.9 Maksātnespēja

Papildus tiesību kolīzijas normām, kas noteiktas 2015. gada 29. maija Regulā (EK) 2015/2000 par maksātnespējas procedūrām, kurā ir ietverti noteikumi dalībvalstu attiecību regulēšanai, Maksātnespējas kodeksa 335. pants paredz, ka attiecībā uz trešām valstīm maksātnespējas procesu un tā sekas regulē

tās valsts tiesību akti, kurā process tika uzsākts. Maksātnespējas kodeksa 336. pants un turpmākie panti paredz noteiktus piesaistes faktorus konkrētiem starptautisko maksātnespējas tiesību aspektiem, kuru gadījumā var atkāpties no šā principa (piem., nodarbinātība, darījumu ieskaits un anulēšanas iespēja maksātnespējas procesos).

Lapa atjaunināta: 15/04/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.